

Kristiansand in Noorwegen

Wrakken en slakken

Zuidelijk Noorwegen staat bekend om de mooie wrakduiken. Behalve grote boten zijn er ook prachtige kleine dieren te vinden. Wie buiten de zomer komt, moet zich wel goed inpakken!

Tekst: Bart Braun • Foto's: Udo van Dongen

Voordat je klaar bent voor een voorjaarsduik in Noorwegen, moet je je warm aankleden. Een setje thermo-ondergoed – over je gewone ondergoed uiteraard –, een zweetshirt onder een skipulli en daar een fleecjack overheen. Dit alles ingepakt in een extra warm onderpak. Eén paar gewone sokken aan en twee paar skisokken. Een zwart droogpak eroverheen en dan mag je vervolgens in de Noorse zon je duikset opbouwen. Na een paar minuten stomen in al die verpakkingen, begint het koude water rond Kristansand er al een stuk uitnodigender uit te zien. Vanaf de boot lijkt de zee troebel vanwege de gesmolten sneeuw die vanaf de kust het water inloopt, maar zelfs dat klinkt als een pluspunt voor de zwetende duikers aan boord. Wie eenmaal opgelucht van de boot is gesprongen, ontdekt dat het troebele laagje smeltwater slechts een paar centimeter diep is. Daaronder is het water een graad of vijf, vergelijkbaar met Nederland in het voorjaar. Maar is het ook mooier? Als je in maart op vakantie wilt, kun in plaats van naar Noorwegen ook naar allerlei tropische bestemmingen. Voor ongeveer hetzelfde geld zit je in Egypte, waar een enkel natpak volstaat en waar je koraalriffen kunt zien. Daar kan het koude Skagerrak toch nooit tegenop? Wel dus, blijkt. De riffen hier zijn kunstmatig; het water aan de oostkust van Noorwegen was tijdens de oorlog van groot strategisch belang en er zijn nogal wat schepen gezonken. Op die schepen groeit koraal en veel ook. Dodemansduim steekt aan alle kanten uit de wrakken, in roze, wit en oranje. De kolonies zijn zo'n twintig centimeter groot; het maximale formaat voor deze soort.

De Bjarte

Tussen het koraal groeien prachtige zakpijpjes, anemonen en sponzen, maar de grootste attractie tijdens onze eerste duik is het wrak zelf, de Bjarte. Jammer genoeg is het wrak bedekt met heel fijn zand. Onze Noorse mededikers weten het zicht van zo'n tien meter soms aardig te bederven. Op de andere

wrakken die we hebben gezien, is dat overigens minder aan de orde. Terug aan boord helpt Carlo Golfetto van OneOcean iedereen ontmantelen. Hij is een Italiaan – Silvio Berlusconi heeft nog duikles van hem gehad – die naar Noorwegen verhuisde vanwege een vrouw. 'De vrouwen hier zijn wild!', waarschuwt hij. 'Als ze uit zijn en ze hebben wat gedronken, dan bespringen ze je.' Zoals een goed Italiaan betaamt, serveert hij espresso aan boord, en pasta. Na onze duik op de Bjarte krijgen we van hem penne met rode saus op basis van elandenvlees. 'Heeft mijn zwager geschoten', zegt hij trots.

Jacht

De Noren houden ook onder water van jagen. In een folder over duiken in Noorwegen melden meer dan één bedrijf enthousiast dat je de dieren onder water kunt zien, en vervolgens boven water kunt opeten. In Nederland vallen harpoengeweren onder de wapenwet, in Spanje en Italië mag je er alleen snorkelend mee jagen, maar in Noorwegen mogen persluchtduikers wel een harpoengeweer meenemen. Als we na een duik vertellen dat we een zeewolf hebben gezien, trekt dat een hoop belangstelling aan land. Waar precies? Hoe diep? Hoe groot? En zit er echt zoveel kreeft en oester in Nederland? Zeewolf is een overheerlijke vis, maar aan duikers met een camera kun je dezelfde zeewolf honderd keer verkopen en aan duikers met een wapen maar één keer. Dit besef lijkt nog niet heel erg te zijn doorgedrongen in Noorwegen.

Natuurgeweld

Zuid-Noorwegen trekt vooral wrakduikers. Er liggen vrachtschepen, een mijnenveger, houten bootjes, een vliegtuig en wie heimwee heeft naar huis, kan net als in Vinkenveen en Oostvoorne op een bus duiken. Het bekendste wrak is de Seattle (zie kader), maar de Tom B is mooier. Het ligt ondiep genoeg dat er zeewier op de bovenkant groeit en koraal op de onderkant. Het is een open liggend

wrak, waarbij volkomen veilige swim-throughs ook de binnenkant laten zien. Wie in Nederland heeft geoefend met speuren naar kleine of verstopte dieren, kan echter ook aan de natuur zijn hart ophalen. De duikstek Prestoya is een verticale klif die tot zeventig meter diep gaat. Van tien tot twintig meter diepte is het feestelijk speuren in spleten en onder stenen. Tong is er te zien, grote Noordzeekrabben en kleurrijke springkrabjes. Ietsje hoger is het licht genoeg voor grote zeewierbladen. Tussen de aanhechtingen van het wier schiet een jonge donderpadje weg. Nog even geduldig rondkijken levert zes zeenaaktslakken op. Nog hoger is de lol er bijna af: op elke plant zit wel iets. De diversiteit aan wieren is groter en op elk wier zit wel een bijzondere slak of een garnaal. In het water zwemt een doorzichtige blauwe borstelworm en een aantal sierlijke kwallen. Na een uur genieten, moeten we het water uit. Ondanks alle voorzorgsmaatregelen wordt het toch echt te koud. ●

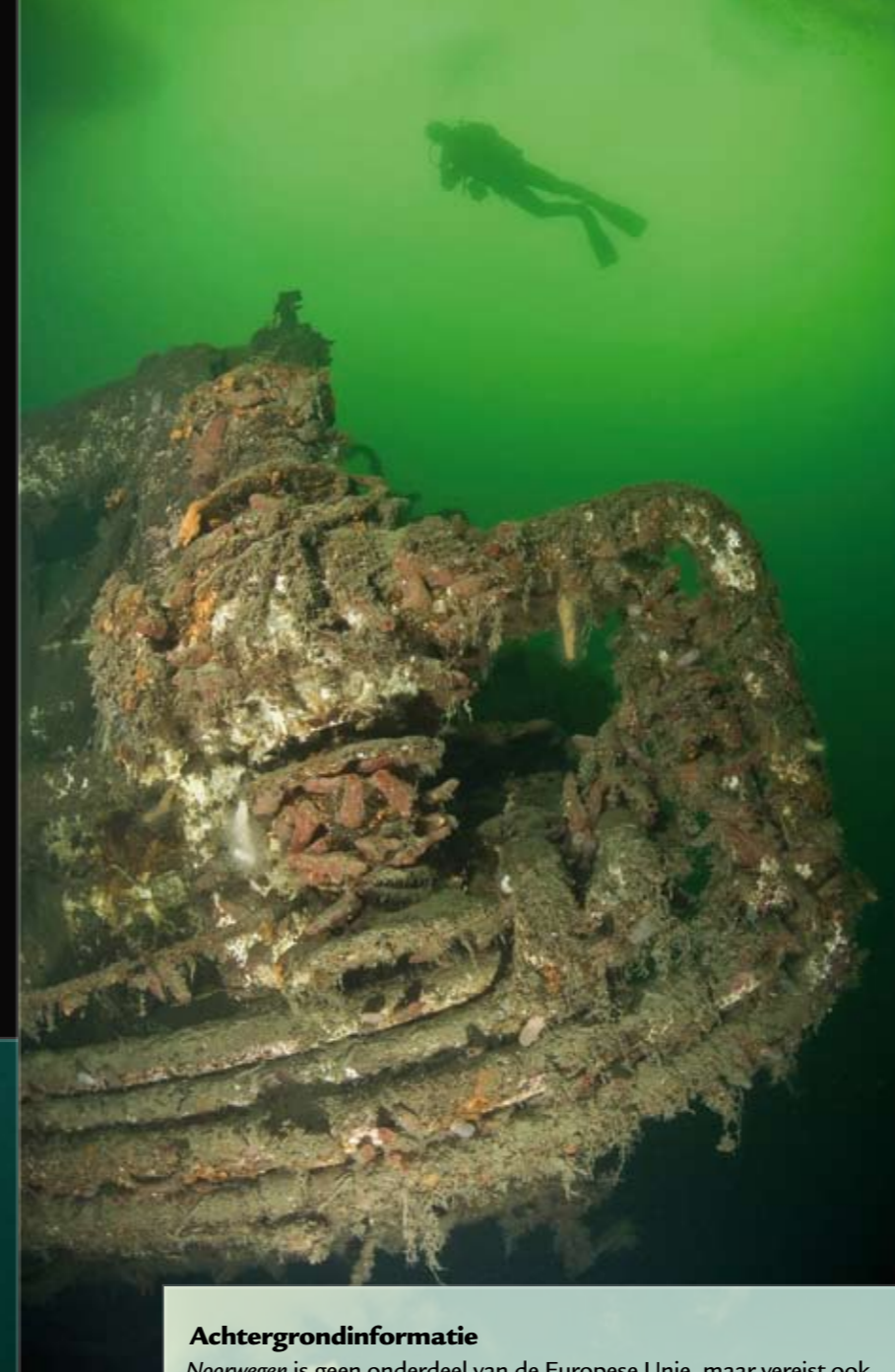

Seattle

Als we afdalen op het bekendste wrak van Zuid-Noorwegen, komen een paar kleurige lipvissen ons tegemoet gezwommen. De Seattle was een vrachtschip van 145 meter lang. Op 9 april 1940 voer het door het Skagerrak. Een slecht tijdstip, want de avond ervoor had nazi-Duitsland de Weserübung gestart – de invasie van Denemarken en Noorwegen. Bovendien was er een dichte mist.

Het vrachtschip kwam de Duitse invasiemacht tegen en belandde midden in het gevecht tussen kanonnen op de Noorse kust en de Duitse kruisschip Karlsruhe. Een paar minuten later stond de Seattle in brand en dat zou nog drie dagen duren. Op 13 april zonk het naar de bodem. De bemanning en kapitein wisten te ontkomen. Het schip is dus een oorlogswrak, geen oorlogsgraf.

Voor een uitgebrand wrak van zeventig jaar oud ligt de Seattle er nog mooi bij. Trapjes, relingen, laadruimtes: alles is nog duidelijk herkenbaar als een boot, maar wel met een begroeiing van kokerwormen, zakpijpen en dodemansduim. Soms is onduidelijk of je nu naar roestkleurige sponzen of stukken roest in de vorm van een spons zit te kijken. Op zo'n moment schiet er een platvisje voorbij of valt je oog op een zeenaaktslak. De volle glorie van het wrak is niet met een simpel duikje te ervaren: het diepste gedeelte van de Seattle ligt op zeventig meter. Technische duikers kunnen rond Kristiansand diverse gasmengsels krijgen, maar voor plezierduikers is de Seattle ook al heel mooi.

Achtergrondinformatie

Noorwegen is geen onderdeel van de Europese Unie, maar vereist ook geen visum om het land te bezoeken. De munteenheid is de Krone, waarvan er ongeveer acht in een euro gaan. Op alle vormen van drank wordt zware belasting geheven en bij binnenkomst kun je worden gecontroleerd op gesmokkelde alcohol. Ook in het verkeer zijn de Noren fel tegen drank: één kersenbonbon kan al een boete opleveren. De boetes voor snelheidsovertredingen zijn erg hoog. Winterbanden zijn verplicht van november tot april.

Kristiansand is de zuidelijkste stad van Noorwegen. Met zo'n 80.000 inwoners is het de vijfde stad van het land. In de buurt is een groot winkelcentrum, een golfbaan en een dierentuin. Hotels in de omgeving organiseren eland- en beversafari's of lange tochten voor wandelaars of nordic walkers.

Rederij: De rederij Color Line vaart vier keer per dag vanuit het Deense Hirtshals, vanaf 137 euro per auto. Prijsvechters Master Ferries en Fjordline varen vanuit Hanstholm en zijn goedkoper, maar zoals alle prijsvechters is vroeg boeken het devies. Zowel Hirtshals als Hanstholm liggen op zo'n duizend kilometer rijden vanaf Nederland.

Vliegen: KLM vliegt drie keer per dag. Wie, zoals de meeste duikers, meer dan twintig kilo bagage meeheeft, moet € 150,- extra betalen. Waarom dit tarief voor duikers drie keer zo hoog is als voor skiërs, legt KLM niet uit op haar website.

Duiken kan onder meer bij One Ocean Dive Center, dat meewerkte aan dit artikel.

Telefoon: 0047-91 62 85 25

Website: www.oneocean.no

Tarieven: twee bootduiken: 600 Kroner (± € 75,-)

Huur: 15-literfles en loodgordel: 200 Kroner per dag

Vullen: 15-literfles met lucht: 50 kroner (± 6,25)

Nitrox en trimix zijn verkrijgbaar.

Het kantoor en de aanlegsteiger van One Ocean bevinden zich in vakantiepark Dvergnestangen, dat campingplekken verhuurt vanaf 225 Kroner (€ 28), of bungalows vanaf zo'n vierhonderd euro per week.

Telefoon: 0047- 38 04 19 80

Website: www.dvergnestangen.no

Iets verder weg ligt het gezinsvriendelijkere resort Hamresanden, eigendom van oud-schaatser Kees Verkerk. Prijzen variëren bij 750 Kroner per dag voor een trekkershut voor zes personen in het laagseizoen tot 3350 Kroner voor een luxe appartement in het hoogseizoen.

Telefoon: 0047 38 14 42 80

Website: www.hamresanden.no